

bcn
clàssics

Palau de la Música
Gran Teatre del Liceu

24/25

02
02
25

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Els 12 Violoncel·listes de la Filharmònica de Berlín

Gala 50è aniversari

idealista

tot és millor amb música

mecenes de BCN Clàssics

Els 12 Violoncel·listes de la Filharmònica de Berlín

Bruno Delepelaire, Rachel Helleur-Simcock, Christoph Igelbrink, Solène Kermarrec, Stephan Koncz, Martin Löhrl, Olaf Maninger, Martin Menking, David Riniker, Uladzimir Sinkevich, Dietmar Schwalke, Knut Weber

bcn
classics

Palau de la Música
Gran Teatre del Liceu

2 de febrer de 2025, a les 19 h al Palau de la Música Catalana
Durada aproximada: 84 minuts amb mitja part inclosa

24/25

Julius Klengel (1859-1933) Hymnus	5'
Boris Blacher (1903-1975) Blues, Espagnola & Rumba Philharmonica	13'
John Williams (1932) Catch me if you can (<i>arr. David Riniker</i>)	3'
Nino Rota (1911-1979) La Strada (<i>arr. Wilh. Kaiser-Lindemann</i>)	5'
Shigeaki Saegusa (1942) Ragtime	3'
Juan Tiziol / Duke Ellington (1900-1984 / 1899-1974) Caravan (<i>arr. Wilh. Kaiser-Lindemann</i>)	5'
<i>Pausa 15 minuts</i>	
Stephan Koncz (1984) Swing on Dvořák	3'
Vincent Youmans (1898-1946) Tea for two (<i>arr. Michael Zigutkin</i>)	3'
Vincent Scotto (1874-1952) Sous les ponts de Paris (<i>arr. Wilh. Kaiser-Lindeman</i>)	3'
Henri Bourtayre (1915-2009) Fleur de Paris (<i>arr. Ludwig Quandt</i>)	3'
Edith Piaff (1915-1963) La vie en rose (<i>arr. Wilh. Kaiser-Lindemann</i>)	5'
Wilhelm Kaiser-Lindemann (1940-2010) The 12 in Bossa Nova	5'
Horacio Salgán (1916-2016) A Don Agustín Bardi (<i>arr. David Riniker</i>)	3'
Astor Piazzolla (1921-1992) Adios Nonino (<i>arr. Julio Medaglia / Jacques Ammon</i>) Fuga y Misterio (<i>arr. José Carli</i>)	5' 5'

Els 12 Violoncel·listes de la Filharmònica de Berlín

Els Dotze Violoncel·listes de la Filharmònica de Berlín són des de fa molts anys una institució destacada en la vida musical internacional. L'any 1972, una producció radiofònica de l'*Hymnus* de Julius Klengel per a dotze violoncels amb membres de la Filharmònica va ser l'impuls per fundar un conjunt solista d'aquesta formació. Les seves excepcionals qualitats tonals i virtuositiques aviat van conquerir el públic de concerts d'arreu del món i ara els Dotze Violoncel·listes gaudeixen d'un notable seguiment internacional.

Tant si interpreten obres de música clàssica, jazz, tango o avantguarda, els oients queden indefectiblement fascinats per l'àmplia gamma de timbres únics i embriagadors que poden produir aquests dotze violoncels, que amb la seva mescla de formalitat i humor, de profunditat i lleugeresa atrauen diferents públics de totes les edats. Entre els compositors contemporanis que han escrit obres especialment per a ells trobem Boris Blacher, Sebastian Currier, Brett Dean, Tan Dun, Péter Eötvös, Jean Françaix, Sofia Gubaildulina, Christian Jost, Wilhelm Kaiser-Lindemann, Arvo Pärt, Wolfgang Rihm, Kaija Saariaho, Frangis Ali-Sade, Pēteris Vasks, Iannis Xenakis i Udo Zimmermann.

Han acompanyat el president alemany com a ambaixadors de Berlín i han actuat en diverses ocasions al Palau Imperial del Japó. Els seus CD figuren regularment en les llistes d'èxits i el 2001, 2005 i 2017 van ser guardonats amb el premi Echo Klassik.

Músics

Bruno Deleplaire

Martin Löhr

Olaf Maninger

Rachel Helleur-Simcock

Christoph Igelbrink

Solène Kermarrec

Stephan Koncz

Martin Menking

David Riniker

Dietmar Schwalke

Uladimir Sinkevich

Knut Weber

Notes al programa

La forma i el temps: una perspectiva sensible

No tinc talent i desafino quan canto. Soc una mena de spaniel humà.

La gent ve a veure'm per veure quina fila faig.

Els faig sentir, els deixo exhausts, els destrosso.

Johnnie Ray (cit. a PALMER, Tony. *All You Need Is Love: The Story of Popular Music*, 1976)

Som memòria. Som nostàlgia.

Carlo Rovelli (*L'ordine del tempo*, 2017)

El segle XX es va presentar amb una forta variació de codis estètics en oberta contradicció i amb assaigs de noves formulacions que van permetre l'arribada d'un moment d'*alliberació*. Les diferents manifestacions de naturalesa canviant que es van donar a totes les arts de l'època i l'esperit del que era nou van definir aquest moment guiant les seves figures més influents i produint les profundes transformacions culturals que es van esdevenir durant aquests anys sense oblidar la claredat de l'exposició —senyal inequívoc de la solidesa del pensament— de Ludwig Wittgenstein, Charles Sanders Peirce o Martin Heidegger. La ruptura final va tenir lloc quan Vassily Kandinsky va realitzar a Múnic una sèrie de pintures mancades de tot figurativisme durant els anys immediatament precedents a la Primera Guerra Mundial. Aquesta tendència a distorsionar la realitat objectiva en favor d'una visió més personalitzada i emocionalment implicada es va fer present en el món de l'art des dels primers anys del segle amb artistes com Edvard Munch a Noruega, Oskar Kokoschka a Àustria i Carlo Carrà a Itàlia. S'hi afegixen Pablo Picasso i Georges Braque a França, els quals van desenvolupar un moviment particularment característic creant un nou acostament estilitzat de la representació, l'anomenat cubisme, que ignorava totes les lleis de l'espai tridimensional racionalment ordenat.

Els Dotze Violoncel·listes de la Filharmònica de Berlín han explorat aquest context a través del repertori escollit al llarg de la seva trajectòria artística, i avui, amb les obres que articulen aquest programa, ens situen en un moment en què, tal com ho expressa Gisèle Brelet a *Esthétique et création musicale* (1947), l'acte creador no pren consciència de si mateix sinó en el moment en què descobreix un imperatiu estètic que l'orienta vers la realització de certes possibilitats formals. Així, l'essència del procés creador és un diàleg constant entre la matèria i la forma.

Assumida com a llenguatge confidencial en un grup d'amics, una mena de comunicació contínua amb ells i sense la pretensió de la imposició, la lírica *Hymnus* del també violoncel·lista Julius Klengel va ser composta, en paraules seves, «amb una dotzena de violoncels en la ment». Representa part d'aquesta màxima expressió del color i del descobriment que ens condueix a *Blues*, *Espanola* & *Rumba philharmonica* que Boris Blacher va dedicar a l'agrupació i que es va estrenar a Tòquio el 1937. Format també en arquitectura i matemàtiques, el llavors desconegut Blacher va ser presentat per Carl Schuricht a la Filharmònica de Berlín el 1937 amb motiu d'un concert extraordinari.

Catch me if you can és la dinovena col·laboració entre John Williams i Steven Spielberg, en què el compositor combina influències del jazz més progressista amb el minimalisme d'estil Philip Glass que explora aquí per primera vegada. De caràcter improvisat però amb sofisticació i elegància, el seu encant natural el converteix en una bella introspecció. En la dècada de 1960, Nino Rota es trobava en el millor moment de la seva carrera com a compositor de música per a cinema. Componia deu bandes sonores en un any i ja havia treballat amb Federico Fellini, Luchino Visconti, King Vidor o Francis Ford Coppola, per esmentar-ne només uns quants, però va decidir reduir aquests compromisos per dedicar més temps a «una altra» música. El seu ballet *La strada* està inspirat en la pel·lícula homònima de Fellini, poètica faula d'esperança, amor i innocència, guanyadora d'un Oscar el 1957. Fellini i el seu col·laborador Tullio Pinelli van adaptar-ne les seqüències per convertir-lo en un ballet de dotze *tableaux*, i Rota, en la que era la seva tercera col·laboració rellevant amb Fellini, va agrupar els números més populars en una suite simfònica que resumeix la trama. Responent a un encàrrec del Teatro alla Scala de Milà que es va estrenar el 1966, la música es basa en diversos temes de la producció de Fellini fins a 1965, tant parts originals com préstecs de bandes sonores d'altres pel·lícules: *Lo sceicco bianco*, *Giulietta degli spiriti*, *Il bidone* i *La dolce vita* de Fellini i *Rocco e i suoi fratelli* de Visconti, i igualment algunes seccions compostes també expressament per al ballet, sempre fidel al seu estil melòdic personal amb un component líric de caire romàntic.

Considerat una autèntica figura al seu país natal per la seva música per al cinema i la televisió, el japonès Shigeaki Saegusa és col·laborador habitual de l'agrupació. «Ragtime» segueix la línia de l'alegria vinculada a l'expressió melòdica abstracta, com també ho reflecteix la seva òpera *Jr. Butterfly*, assumida com el que ell denomina «una conseqüència de la tan coneguda òpera de Puccini», la qual

cosa proporciona una altra manera de mirar la creativitat. Del porto-riqueny Juan Tizol (trombonista a la banda de Duke Ellington) gaudirem de «Caravan», una pàgina molt especial per al conjunt de violoncel·listes que, tal com ells mateixos expressen, «arriba directament al més profund del cor». Puntualitzen que aquest arranjament la presenta com «una barreja de jazz, *jam-session* i jungla!», però sense perdre de vista que són músics de formació clàssica. La part improvisada requereix un gran virtuosisme i tots els recursos imaginables de l'instrument.

Suzanne Langer, alumna d'Ernst Cassirer i Leonard Meyer (que en part s'inspira en els principis estètics de John Dewey), dirigeix les seves recerques a aprofundir les estructures comunicatives del llenguatge musical. Segons el seu criteri, la música, com a mitjà artístic emblemàtic pel seu caràcter totalment abstracte i no representatiu, és un mode simbòlic d'expressió dels sentiments, i el símbol propi del llenguatge musical és, no obstant això, un símbol *sui generis*, un símbol que s'autopresenta. Tenint en compte aquesta premissa, «Swing on Dvořák», del també violoncel·lista Stephan Koncz, tradueix aquest particular símbol musical de la característica escriptura del compositor bohemí en aquest estil del jazz amb la seva total novetat conceptual i complint el principi següent: «La seva vida és l'articulació, però sense afirmar res; la seva essència és l'expressivitat, no l'expressió».

Aquesta vitalitat inconscient a què al·ludeix Clive Brown també és evident a «Tea for two», cançó pertanyent al segon acte del musical *No, no, Nanette* de Vincent Youmans amb llibret d'Irving Caesar, que deixa palesa tota la grandor de la senzillesa en les referències a la felicitat, a l'amor i a la imaginació del futur plegats dels dos protagonistes. Es crea així l'atmosfera ideal per conduir-nos per l'ambient i les sonoritats fins i tot pastorals de «Sous les ponts de Paris» de Vincent Scotto, i «Fleur de Paris» d'Henri Bourtyre, que es va convertir en l'himne de l'alliberació, símbol de la resistència francesa davant l'ocupació alemanya a la Segona Guerra Mundial. Sense constituir una contemplació o escolta passiva, sinó, al contrari, un procés actiu que posa en joc tota la nostra psique, esdevé un desenvolupament conscient a la recerca d'una solució per a un estat provisional d'ambigüitat, d'obertura. Satisfà així unes exigències estètiques que Leonard Meyer converteix en objecte d'estudi pel seu peculiar caràcter lingüístic i que manté viva una tradició que es revela en termes d'expressió lírica del sentiment com a síntesi de contingut i forma idèntica a qualsevol altra via d'expressió artística. Conclou aquest particular itinerari la popular «La vie en rose» d'Édith Piaf (autora de la lletra i exemple de la profanitat i la imperfecció humanes), amb melodia de Louis Guglielmi, el llenguatge musical del qual, de contorns clars i de lirisme directe i sense complicacions, fan d'aquesta miniatura una subtil artesanía que ens transporta a l'estil *music hall* de Maurice Chevalier, en què la

broma, la insolència i fins i tot la vulgaritat contrasten amb l'enginy, la serietat i la sofisticació. Les seves famoses paraules respecte d'això, «J'adore la mauvaise musique adorable» (M'encanta la mala música adorable) posen en relleu el seu contingut, i la seva evocació de les tan conegudes paraules de la lletra queden, eternament, vibrant en l'aire. Contrastarà amb «The 12 in Bossa Nova» de Wilhelm Kaiser-Lindemann, tema de vint-i-quatre compassos i dues variacions amb un pretès llenguatge de *big band* en què els dotze violoncel·listes són igual de protagonistes en termes de melodia i virtuosisme.

Horacio Salgán, excepcional pianista i un dels pioners del Nuevo Tango durant la dècada dels anys seixanta, del qual deixa constància a «A Don Agustín Bardi», sempre va ser vist amb suspicàcia, com el seu contemporani el bandoneonista Astor Piazzolla. Alumne de Nadia Boulanger a París i d'Alberto Ginastera a Buenos Aires —i anomenat «l'assassí del tango» per la seva incessant cerca de la modernitat—, va compondre «Adiós Nonino» el 1959 com a homenatge al seu pare amb motiu de la seva mort. Es tracta d'un tango estrictament instrumental amb «una melodia molt trista, terriblement trista», en paraules del seu fill Daniel. Va copsar de forma natural l'essència de la música popular i la seva subseqüent reestructuració mentre explorava les formes i els gèneres de les tradicions musicals més sofisticades. Era l'època de Miles Davis, d'Ornette Coleman i de Charles Mingus, en la qual va construir el seu propi univers musical obert a la improvisació. «Fuga y misterio» data de 1968 i ràpidament va esdevenir una de les seves peces més conegudes i preuades. Forma part de la seva opereta-tango *María de Buenos Aires* (escrita en col·laboració amb el poeta Horacio Ferrer) i hi ressalta la naturalesa clàssica de la tècnica contrapuntística sense perdre el gran impacte harmònic i rítmic del jazz amb el seu caràcter intuïtiu i improvisat. La fuga, en el més estricte i complex contrapunt barroc, condueix a una secció lenta de caràcter rapsòdic basada en el mateix tema però diametralment antagònic en termes formals. Un conjunt jeràrquic que es dissol en el seu contrari, el misteri.

Es tanca, així, un recorregut que suposa una perfecta representació sonora d'un moment històric que, com va escriure Lorenz Hartz a Ira Gershwin, «pertany a un temps que és un plaer de viure, perquè la diversió lleugera hi està finalment perdent l'aspecte brutalment cretí i exquisideses com les seves *musiquetes* d'anunci proven que les cançons poden ser populars i intel·ligents alhora». I és que mantenen l'essencial: la capacitat de comunicar i d'emocionar; música per a la ment i el cor.

VANGUARDISTA

1. (m. i f.) Persona que va per davant.
Que s'emociona amb la música clàssica.
Subscriber de La Vanguardia.

Orgullosos dels nostres més de **150.000 subscribers**,
que estimen la cultura i vibren amb cada representació musical.

Suma't a

LA VANGUARDIA

CUINA OBERTA tots els dies de 13h a 00h

RESTAURANT OFICIAL DEL
BCN CLÀSSICS

VINE A SOPAR AMB LA TEVA ENTRADA DEL

CONCERT I ET CONVIDEM A UNA COPA DE CAVA

Passeig Isabel II, 14
08003 Barcelona

@7Portes

www.7portes.com

reserves@7portes.com
Tlf. 93 319 30 33

Egass
barcelona

Joies amb essència

Compromesos amb el patrimoni musical català

2025
Commemoració
de l'any Garreta

Consulta el nostre catàleg:
www.trito.cat

13.02.25
PALAU DE
LA MÚSICA

Midori i La consagració de la primavera

Orquestra de la Suisse Romande
Jonathan Nott

06.03.25
PALAU DE LA MÚSICA

Evgeni Kissin

Bach, Chopin i Xostakóvitx

03.04.25
PALAU DE LA MÚSICA

Serena Sáenz Pablo Sainz-Villegas

Bellini, Mozart, Granados i García Lorca

29.04.25
PALAU DE LA MÚSICA

Patricia Kopatchinskaja & Friends

Celebració del centenari de
Pierrot Lunaire

10.05.25
GRAN TEATRE DEL LICEU

11.05.25
PALAU DE LA MÚSICA

Gustavo Dudamel

London Symphony
Orchestra

Entrades a:

bcnclassics.cat

Tel 93 342 61 75

f X Instagram Spotify
@bcnclassics

Cicle BCN Clàssics 24/25

Organitzen:

Amb el suport de:

Col·laboren:

idealista

Mitjans oficials:

Troba'ns a:

Enamorats, 35
08013 Barcelona

www.bcnclassics.cat
contacte@bcnclassics.cat
93 342 61 75

GAUDIM LA MÚSICA EN SILENCI

MOLTES GRÀCIES!

